

Verksamhetsberättelse 2014

Adress
c/o Marita Granström
Ljusstakevägen 17
860 40 Indal

E-post
kansli@sameatnam.se

Innehåll

Verksamhetsberättelse 2014	1
Inledning	3
Beskrivning av verksamheten	3
RSÄ:s konstitution 2014	4
Ekonomi	4
Medlemmar	4
Styrelsemöten	4
Stadgeenligt årsmöte	4
Förtroendevalda	4
Språk	6
Genusfördelning	6
Kärnverksamhet	7
1. Sameföreningar och medlemmar	7
Funktioner	7
Övergripande målsättning	7
Verksamhet 2014	7
2. Förvaltning och verksamhet i olika samiska organ	7
Funktioner	7
Övergripande målsättning	8
Organ som förvaltas av RSÄ	8
Organ där RSÄ ska sträva efter att vara aktiva	8
Verksamhet 2014	8
3. Kulturfrämjande insatser och opinionsbildning	10
Funktioner och övergripande målsättningar	10
Verksamhet 2014	11
4. Drift och förvaltning av organisationen	12
Funktioner	12
Övergripande målsättningar	12
Verksamhet 2014	12
5. Sameslöjden och samiska näringar	13
Övergripande målsättning	13

Inledning

Beskrivning av verksamheten

Riksorganisationen Same Ätnam (RSÄ) bär viktiga åtaganden att förvalta samiska civila funktioner. Same Ätnams grundläggande verksamhet kan sammanfattas som att stå på fem ben:

1. Sameföreningar och medlemmar
2. Förvaltning och verksamhet i olika samiska organ
3. Kulturfrämjande insatser och opinionsbildning
4. Drift och förvaltning av Riksorganisationen
5. Sameslöjden

Dessa verksamhetsområden, och ansvar gentemot det samiska samhället, är omfattande och ställer stora krav på organisationen och styrelsen.

Till grund för riksorganisationens verksamhet ligger organisationens Målsättnings- och Handlingsprogram, samt andra beslut antagna av Same Ätnams landsmöten.

Same Ätnam bedriver sin verksamhet huvudsakligen genom ordförande, arbetsutskott och styrelse, samt genom representation i olika organ.

RSÄ:s konstitution 2014

Ekonomi

Under 2013 tvingades RSÄ skära ned på de fasta kostnaderna på grund av det ekonomiskt belastande året 2012, då RSÄ tvingades ta över hela försörjningen av kansliverksamheten som tidigare delats med Verddeviessu och Samiska rättsförbundet. Detta samtidigt som verksamhetsbidraget skurits ned året innan. Kanslipersonalen säs upp tidigt under våren 2013 men de fackliga förhandlingarna drog ut på tiden och sista löneutbetalningen gjordes så sent som i juni. Detta belastade ekonomin både oväntat och kraftigt under 2013.

Besparingsåtgärderna under 2014 gjorde att kostnaderna minskade drastiskt och därför blev det ett positivt resultat under 2014, 38 112:-. Anledningen till överskottet berodde dels på svårigheten att i förväg avgöra vilken effekt besparingarna skulle få på budgeten, och dels att kansliflytten inte blev slutförd 2014. Styrelsen var därför tvingade att ta höjd för kostnader för flytt och städning januari/februari, eftersom nya medel från Sametinget inte brukar vara RSÄ tillhanda förrän i mars.

Medlemmar

RSÄ hade under 2014 38 betalande medlemmar varav 7 var sameföreningar och 6 var betalande familjer och 25 enskilda medlemmar.

De enskilda medlemmarnas inbetalningar minskade i jämförelse med 2013, vilket beror på att vissa redan betalat avgiften för 2014 sent 2013.

Medlemsmatrikeln för giltiga och röstberättigade medlemmar inom RSÄ årskiftet 2014/2015 bestod av 62 medlemmar, varav 12 var sameföreningar, 7 familjer och 43 var enskilda medlemmar.

Styrelsemöten

Styrelsen hade 7 möten under 2014 och arbetsutskottet 2 möten, protokoll 167 – 175.

Stadgeenligt årsmöte

Årsmötet 2014 hölls i Umeå 2014-05-24.

Förtroendevalda

Rådet i RSÄ omfattar alla förtroendevalda i RSÄ:s styrelse, valberedning, revisorssuppleant samt förtroendevalda inom olika organ och utskott.

Adress
c/o Marita Granström
Ljusstakevägen 17
860 40 Indal

E-post
kansli@sameatnam.se

2014 bestod Rådet av 22 individer fördelade på sammanlagt 38 förtroendeuppdrag uppdrag (25 ordinarie och 13 suppleantuppdrag).

Fördelningen är 11 kvinnor och 11 män.

Konstitutionen av Rådet var efter årsmötet enligt tabellen nedan:

Styrelsen	Uppdrag	Från	Till	Kommentar
Peter Rodhe	Ordförande	2014	2016	Ordförande
Kristina Larsgren	Ordinarie	2013	2015	Kassör
Gunnar Kuorak	Ordinarie	2013	2015	
Inger E Jansson	Ordinarie	2013	2015	
Erik Fankki	Ordinarie	2014	2016	
Mona Gadd	Ordinarie	2014	2016	Andra vice ordförande
Marita Granström	Ordinarie	2014	2016	Vice ordförande, sekreterare
Karl Einar Enarsson	Suppleant	2014	2016	
Ulf Nårsa	Suppleant	2014	2016	
Valberedning	Uppdrag	Från	Till	
Per Elof Negga	Ordinarie	2014	2015	Sammanställande
Karl Einar Enarsson	Ordinarie	2014	2015	
Revisororer	Uppdrag	Från	Till	
Carola Lundgren	Ordinarie	2014	2015	
Per-Elof Negga	Ordinarie	2014	2015	Lekmannarevisor
Representanter i stiftelser och organ				
Åjtte	Uppdrag	Från	Till	
Ulf Nårsa	Ordinarie	2013	2014	
Karl-Einar Enarsson	Suppleant	2013	2014	
Samernas utbildningscentrum	Uppdrag	Från	Till	
Karl-Einar Enarsson	Ordinarie	2013	2016	
Helena Dådring	Suppleant	2013	2016	
Kristina Larsgren	Ordinarie	2011	2014	
Nils-Henrik Bengtsson	Suppleant	2011	2014	
Stiftelsen Samefolket	Uppdrag	Från	Till	
Peter Steggo	Ordinarie	2014	2016	
Kristina Larsgren	Suppleant	2014	2016	
Ulf Nårsa	Ordinarie	2014	2016	
Agneta Silversparf	Suppleant	2014	2016	Avsägelse, fyllnadsval 2015
Samiska minnesfonden	Uppdrag	Från	Till	
Agneta Silversparf	Ordinarie	2014	2016	
Kristina Larsgren	Suppleant	2014	2016	
Gaaltije	Uppdrag	Från	Till	

Adress
c/o Marita Granström
Ljusstakevägen 17
860 40 Indal

E-post
kansli@sameatnam.se

Marita Granström	Ordinarie	2014	2016	
Marianne Sjödin	Suppleant	2014	2016	
Inger E Jansson	Ordinarie	2014	2016	
Kennet Keja Fjellberg	Suppleant	2014	2016	
Samerådet	Uppdrag	Från	Till	
Kristina Nordling	Ordinarie	2013	2016	
Lilian Mikaelsson	Suppleant	2013	2016	
Sámi Duodji	Uppdrag	Från	Till	
Mikael Pirak	Ordinarie	2012	2015	

Språk

Bland de förtroendevalda var fördelningen i 2014 års styrelse för de som talar flytande samiska 3 personer och de som talar hjälpligt/lite/inte alls 6 personer.

Genusfördelning

Genusfördelningen 2014 var enligt nedanstående tabell:

Genusfördelning	Kvinnor	Män
Styrelsen	4	3
Styrelsen inklusive suppleanter	4	5
Rådet	11	11

Kärnverksamhet

1. Sameföreningar och medlemmar

Funktioner

Funktionen som förvaltare av det samiska civilsamhället, bör ligga i ryggmärgen hos alla som är aktiva, och bland alla medlemsföreningar. RSÄ måste, tillsammans med medlemsföreningarna, kontinuerligt belysa det gemensamma ansvaret att förvalta det samiska civilsamhället genom riksorganisationen och alla dess organ.

Utan sameföreningarnas aktiva medverkan i riksorganisationen, riskerar viktiga funktioner såsom stiftelsen Samefolket, Ájtte, Samernas utbildningscentrum, Gaaltije, Samerådet med flera, att inte fungera fullt ut.

Övergripande målsättning

Same Ätnams ska utgöra medlemsföreningarnas språkrör.

Organisationen ska kontinuerligt komma ut med information till medlemmarna. Speciellt bör man lägga tonvikt på att beskriva organisationens identitet och uppgift.

Genom att medlemsföreningarna på ett bättre sätt förstår Same Ätnams behov och verksamhet, tryggar det för att sameföreningarna nominerar lämpliga kandidater till styrelsen och till de olika organen, och med sina kunskaper ökar kvaliteten i Same Ätnams verksamhet.

Verksamhet 2014

RSÄ utkom med två medlemsutskick
RSÄ deltog i Storstämmingshelgen i Arvidsjaur med Peter Rodhe, Ulf Nårsa, Kristina Larsgren och Gunnar Kuorak.
Same Ätnams kåta öppnades och ledamöterna hjälpte sameföreningen i lassotävlingarna samt besvarade frågor till allmänheten.

2. Förvaltning och verksamhet i olika samiska organ

Funktioner

Adress
c/o Marita Granström
Ljusstakevägen 17
860 40 Indal

E-post
kansli@sameatnam.se

RSÄ har representanter i flera stiftelser och organisationer, här benämnda ”organ”. RSÄ representeras av samer från hela landet med olika bakgrund och yrken vilket ger same riksorganisationen en stor bredd i sin representation.

Övergripande målsättning

Representanterna ska driva medlemmarnas intressen och organisationens målsättningar inom respektive organ.

Styrelsen för Same Ätnam ska genom eget initiativ ha fortlöpande kontakt med representanterna i de olika organen.

Representanterna bör återrapportera verksamheterna till styrelsen och till landsmötet.

Organ som förvaltas av RSÄ

- Samerådet
- Samernas Utbildningscentrum
- Ajtté – Fjäll och Samemuseum
- Stiftelsen Samiska Minnesfonden
- Stiftelsen Gaaltije
- Stiftelsen Samefolket
- Sameslöjdsstiftelsen Sámi Duodji

Organ där RSÄ ska sträva efter att vara aktiva

Nedanstående organisationer kräver RSÄ:s aktiva engagemang och medlemskap.

- Samiska teatern
- DO

Verksamhet 2014

Samerådet

Samerådet är RSÄ:s viktigaste organ för arbetet med samiska rättigheter och pansamiska frågor. RSÄ har ett mandat av fyra i den svenska sektionen. Ordinarie ledamot är Kristina Nordling och suppleant Lilian Mikaelsson.

RSÄ har som enda organisation, inom svenska sektionen, arbetat för att det måste inrättas en central styrning eller kontroll av hur samiska folkets renskötselrätt används och förverkas, och varnat för konsekvenserna om samebyarna på egen hand måste förhandla med exploatörer. RSÄ vill se att övriga samiska befolkningen också får politiskt mandat att förhindra exploatörer.

Samerådet har tagit beslut om att starta ett samarbete med Protect Sápmi. RSÄ röstade som enda organisation emot detta samarbete, eftersom riksorganisationen inte fick tid att bereda förslaget om samarbete innan mötet. I grunden är RSÄ inte emot Protect Sápmi, men har invändningen att a) en privat stiftelse erhålls mandat att förhandla om samiska folkets renskötselrätt med vinstdrivande exploatörer och b) ekonomiska uppgörelser mellan samebyar och exploatörer är hemliga. RSÄ önskar att Sametinget och NGO får större inflytande i Protect Sápmi, och att

Samerådet generellt verkar för att Sametinget ska få tillräckliga rättigheter för att kunna neka exploateringar. Det gäller särskilt exploateringar som få stora konsekvenser för samiska folkets möjlighet att bruka renskötselrätten i framtiden.

Ajtte – Fjäll och Samemuseum

Ulf Nårsa är ordinarie ledamot i styrelsen för Ajtte.

Samiska minnesfonden

RSÄ var representerad i Samiska minnesfonden genom Agneta Silversparf. Under 2014 framkom att stiftelsen haft stora problem och bland annat inte inlämnat årsredovisning under flera år.

Agneta Silversparf har lagt ner stora insatser på att reda ut problemen och tagit initiativ till att förbättra situationen. Hennes rapport tog bland annat upp följande aktivitet kring minnesfonden:

”Den 11 augusti hölls ett styrelsesammanträde i Stockholm. Årsredovisningarna var då inlämnade för revidering, i övrigt beslutades att effektuera tidigare lämnade förslag enl ovan.

Öhrlings förutsatte att nuvarande styrelse skulle skriva under samtliga förvaltningsberättelser. Efter kontakt med länsstyrelsen, som helt avrådde nuvarande styrelseledamöter från att underteckna handlingar för annan tid än den man varit utsedd styrelseledamot, har nu påbörjats ett arbete med att få underskrifter från resp styrelseledamot.

Länsstyrelsen har meddelat att en granskning av minnesfonden ska inledas före årsskiftet.

Nästa styrelsesammanträde, som kanske också kan bli årsmöte, kommer att ske så snart alla årsmöteshandlingar t o m 2013 är klara.”

Stiftelsen Gaaltije

Ordinarie ledamöter för RSÄ är Marita Granström och Inger E Jansson. Styrelsen har haft 4 möten under 2014.

Gaaltijes styrelse har under 2014 mött stora utmaningar. Kulturcentrum som Gaaltije kräver en stabil grundfinansiering, men sedan EU:s strukturfonder och Interregprogram har tagit uppehåll, i kombination med att Sametinget nuvarande strategi inte tillåter stöd till kulturcentrum fullt ut, måste kostnaderna skäras rejält.

Adress

c/o Marita Granström
Ljusstakevägen 17
860 40 Indal

E-post

kansli@sameatnam.se

Gaaltije är, och har varit en stark motor, i det samiska kultur- och näringslivet på sydsamisk sida, och därför är det mycket viktigt att hitta nya vägar till att skapa stabil finansiering av Gaaltije.
<i>Stiftelsen Samefolket</i> Ordinarie ledamöter är Ulf Nårsa och Peter Rodhe.
<i>Samernas utbildningscentrum</i> Ordinarie ledamot är Karl Einar Enarsson.
<i>Sámi Duodji</i> RSÄ:s ordinarie representant är Mikael Pirak. Verksamhetschefen Ann-Mari Nutti deltog på landsmötet 2014 och höll en uppskattad och intressant avrapportering om Sámi Duodjis verksamhet.

3. Kulturfrämjande insatser och opinionsbildning

Funktioner och övergripande målsättningar

Vår natur

Idag sker exploateringar över hela Sápmi i form av bland annat avverkningar och gruvprospekteringar.

Styrelsen bör kontinuerligt följa upp frågor som rör hot mot miljön som på kort eller lång sikt får konsekvenser för naturen. Organisationen ska följa med i samhällsdebatten och vara aktiv och debattera de frågor som faller inom verksamhetsområdet.

Speciellt ska RSÄ fokusera på exploateringar och annan påverkan som får konsekvenser för samiska marker, och som i sin tur begränsar möjligheten för människor och djur att på ett naturligt sätt vistas i Sápmi.

Samisk kultur

Samisk kultur utgör traditionellt ett viktigt samiskt område för RSÄ. RSÄ ska årligen se över organisationens kulturpolitiska program och ta fram de prioriteringar som måste göras.

Internationellt urfolkssamarbete

Genom RSÄ:s engagemang i Samerådet har organisationen fått uppdraget att representera och verka för urfolksrättigheter och demokrati i FN och olika länder, samt delta i de processer som sker för att förbättra urfolkens ställning. Det är viktigt att RSÄ främjar internationell verksamhet i urfolksfrågor.

Samiska språket

Same Ätnams språkpolitiska program ska ses över årligen och omsättas i verksamheten.

Same Ätnam skall, om medel finns, även ha samisk version av organisationens hemsida på de olika språkvarieteterna.

Mänskliga rättigheter och antidiskrimineringsverksamhet

RSÄ ska aktivt motverka diskriminering av samer och arbeta utifrån de ramverk för mänskliga rättigheter som FN och Europarådet skapat och efterser.

Samhällsdebatt

RSÄ ska där det är möjligt delta aktivt i samhällsdebatten.

Verksamhet 2014

Sametingets näringslivs- och ordförandekonferens

RSÄ hade två representanter på Sametingets möte: Lilian Mikaelsson och Erik Fankki.

Konferensens uppdrag var att hitta strategier för samisk näringslivsutveckling. Den enda näring som nämndes i arbetsmaterialet, var rennärigen. Därför tog Lilian Mikaelsson initiativet att skapa en grupp med deltagare som har ett vidare perspektiv. Gruppen påminde om Sametingets uppdrag för hela det samiska folket och att de samiska näringarna är flera; turism, fiske, jakt, slöjd, för att nämna de mest uppenbara. Rapporten som arbetades fram i gruppen innehöll förslag om åtgärder utifrån denna syn.

Samerådets kulturseminarium I Karasjok 26-27 nov

Detta seminarium behandlade Samerådets kulturpolitiska program. Erik Fankki var representant för RSÄ under detta möte.

DO

Kristina Nordling har representerat RSÄ i DO:s pågående projekt.

Future forests – nya infallsvinklar på skogsbruk

Som representant för RSÄ deltog Lilian Mikaelsson under augusti månad på två workshops som handlade om framtidens skogar, hur vi från samiskt håll vill att skogsbruket ska samverka. Skogen är viktig inte bara för renskötseln utan också för andra samiska verksamheter. Slöjdarna vill kunna hämta material för slöjd, andra hämtar ved och virke, många plockar bär och svamp för att nämna några traditionella områden av hur man använder sig av skogens resurser. Syftet är att bättre förstå både likheter och skillnader bland olika intressegrupper, när det gäller synen på framtidens skog. SLU i Umeå arrangerade genom ett program kallat Future Forests, om skogens framtid.

I framtidsstudien om skogen träffade forskarna intressegrupperna, företrädare för skogsbruk och energi, naturvård och miljö, samisk verksamhet, landsbygdsutveckling och rekreation. Var grupp hade separata workshops, den samiska träffades vid två tillfällen i augusti 2014. Under träffen fick gruppen visualisera de mest önskvärda framtidsbilder av skogslandskapet som sedan resulterade i en rapport.

I ett senare steg ska forskarna jämföra framtidsbilderna i en analys av skillnader och likheter. Finns det så stora skillnader mellan vissa bilder att de är oförenliga? Går det att hitta visioner som många intressenter skulle kunna ställa sig bakom? Hur ser de i så fall ut? Forskarna hoppas att resultaten ska ge nya infallsvinklar på hur framtidens skogsbruk ska bedrivas.

För den som vill läsa mer om vad den samiska gruppen kom fram till så finns en redovisning av workshopen tillgänglig på Same Ätnams facebook-grupp.

Adress

c/o Marita Granström
Ljusstakevägen 17
860 40 Indal

E-post

kansli@sameatnam.se

Remiss: Sametingets kulturpolitiska handlingsprogram 2014-2017

RSÄ skrev en remiss till Sametingets förslag till kulturpolitiskt handlingsprogram. RSÄ stödjer generellt Sametingets mål att använda objektiva kriterier för verksamhetsmedel, men hade invändningen att summan av en riksorganisations verksamhet är större än medlemsverksamheten. En riksorganisation har underavdelningar, utskott, stiftelser och föreningar som också kräver verksamhetsmedel, och Sametinget måste väga in dessa i sin bedömning. Det görs exempelvis för de övriga minoriteternas riksorganisationer.

Sametinget ska arbeta fram ett nytt förslag och RSÄ avvaktar denna.

Sametingets näringsutveckling

Sametinget genomför en näringslivsanalys för att strategiskt kunna planera insatser för samiskt näringsliv de kommande fem åren. Det sker i en förstudie som ska föreslå organisering av samisk näringslivsverksamhet och förslag på den typ av projekt som bör beviljas näringslivsstöd kommande femårsperioden. Förstudien inkluderar en nulägesanalys. RSÄ har deltagit i ett möte som projektgruppen sammankallade till den 3:e november.

4. Drift och förvaltning av organisationen

Funktioner

Detta verksamhetsområde omhändertar det dagliga arbetet samt förvaltning av arkivet, slöjdsamlingen och andra tillgångar.

Övergripande målsättningar

RSÄ ska sträva efter att ständigt förbättra kvaliteten i de olika verksamhetsområdena.

RSÄ ska bedriva sin verksamhet och förvalta sina tillgångar på ett långsiktigt och kostnadseffektivt sätt.

Verksamhet 2014

Allmänt

Riksorganisationen har från 2011 och framåt upplevt en ekonomisk kris, sedan utgifter för varken hyreskontrakt eller anställd personal kunde dras ned tillräckligt snabbt. Under 2014 har ekonomin stabiliserats och styrelsen har arbetat hårt för att modernisera och effektivisera rutiner och processer.

Flytt av kansli

Under 2014 har styrelsen arbetat med att förbereda flytten av kansliet. Arkivet har packats i lådor och styrelsen har gjort en omfattande utrensning av äldre elektronik och kontorsmateriel som inte används längre. Flytten skedde i mars 2015.

RSÄ hyr för närvarande förrådsutrymme av Arvidsjaurs sameförening för arkiv

Adress
c/o Marita Granström
Ljusstakevägen 17
860 40 Indal

E-post
kansli@sameatnam.se

och inventarier.

5. Sameslöjden och samiska näringar

Övergripande målsättning

Sameslöjden intar en viktig faktor för samisk identitet. Sameslöjden är också en viktig förmedlare av samisk kultur.

Verksamhet 2014

Under hösten 2014 har ett slöjdutskott bildats för att samordna slöjdaktivitet med Sámi Duodji. Ordinarie ledamöter i utskottet är Erik Fankki, Mona Gadd och Mikael Pirak. Peter Rodhe valdes till suppleant.

Ett uppstartsmöte har hållits tillsammans med Sámi Duodji, för att utreda på vilket sätt riksorganisationen och stiftelsen gemensamt kan skapa mer aktivitet och uppmärksamhet kring slöjden.